les carolines

L'ÈTICA DE MAREA. ÈTICA PER A UN PLANETA

-Emili Olmos i Pasqual-

A. EXPLICACIÓ TEÒRICA DEL MATERIAL

1. Com naix el material?

Perquè havia canviat el currículum d'Ètica de 4t d'ESO al curs 2008-2009.

2. Projecte.

Elaborar el material sobre la marxa i treballar en fotocòpies.

3. El material anterior.

Quan començà la Secundària, al 1994, Juana Serna elaborà per a la Conselleria un material d'Ètica interessant. Jo me'l vaig adaptar un poc, el vaig traduir al valencià i el vaig fer servir entre el 1994 i el 2008. En el seu dia estava bé però urgia una renovació i adaptació.

4. *Improvisació* del material.

Coses imprescindibles per a que siga exitós:
-Currículum. Tindre'l ben clar.
-Temps setmanal per a l'elaboració.
-Fantasia i imaginació.

5. Objectius.

(No tinc clar a l'hora d'elaborar aquesta presentació -27.VI.2010- quins objectius tenia en el cap al setembre del 2008 i quins vaig anar remodelant sobre la marxa. No conteu-li res a la inspectora, per favor).
1. Aconseguir que l'alumna i alumne siga feliç. (Aquest objectiu està present en totes les assignatures que jo impartisc, des de fa molts anys. No està inventat per mi, és un plagi, era un objectiu molt important i desconegut de la Revolució Francesa).
2. Fer créixer i madurar a l'alumnat.
3. Fer a l'alumnat protagonista del material.
4. Aconseguir un material que siga eina de treball i reflexió.
5. Dur l'actualitat del País Valencià, Estat Espanyol, Unió Europea i resta del Món a l'aula amb la intenció de què coneguen fets, els analitzen i prenguen partit, s'impliquen, es pringuen.
6. Presentar l'Ètica per a un planeta, entendre què és la justícia, entendre que la justícia està per damunt dels partits i l'ètica també. Una persona podrà ser del PSPV però haurà de criticar la corrupció d'aquest partit en tal ajuntament. Una persona podrà ser del PP però haurà de criticar la corrupció insistent.
7. Aprofundir en la coeducació i en el no sexisme, utilitzar un llenguatge bilabial (perdó, perdó, jo m'invente moltes paraules o inclús sense permís de cap acadèmia lingüística li done un sentit diferent a les paraules). Volia dir utilitzar un llenguatge completament coeducatiu.

5. Comencem a caminar.

-Busque alguns llibres d'Ètica per a orientar-me.
-Aprofite alguna cosa del material anterior.
-La poesia està molt present en el material. (No sé si hi ha prevaricació, però jo sóc poeta).
-Inicie un camí apassionant que no sé a quin port arribarà.
-Experiències anteriors. Com a professor de Socials tinc uns materials en els 4 cursos de Secundària elaborats per mi. Ara són dossiers molt interessants. En el seu dia començaren de la mateixa forma, dia a dia elaborava el material sobre la marxa i en fotocòpies.
-Despeguem. Data: 15 de setembre del 2008. Aeroport de Picassent.

B. EXPLICACIÓ PRÀCTICA DEL MATERIAL

-En el material apareixen moltes cartes -nosaltres diem cartes als correus- de Marea. Al principi Marea simplement publicava la carta, després opina sobre la carta.
-El material de Marea, o la idea de material dóna per a què es puga arribar a diferents assignatures: arribàrem a Socials i atenció Educativa.
El projecte també podria donar per a eliminar les assignatures, perquè realment de vegades s'han treballat temes que són d'Ètica i al mateix temps de Socials i al mateix temps de Valencià o altres conats de l'instant. Besos i escaig, -com diu Marea-.
-Segons avança el curs 2008-2009 em demanen que vinga Marea a classe, i és clar, com Marea és una invenció de la meua fantasia no pot vindre, però comence a pensar en la idea de què siga una persona real i comence a buscar-la, la busque pel carrer, al metro, a l'autobús, però és un poc atrevit abordar una persona així, de colp, en un banc del metro. Després veig que hi ha espais on és més fàcil trobar-la i abordar-la, com una mani o un espai alternatiu. No la trobe i així acaba el curs 2008-2009.
-Al curs 2009-2010 aprofite l'experiència del curs anterior, utilitze algun material del curs passat però ràpidament el material agafa la seua autonomia perquè les notícies són diferents, l'alumnat -i lògicament les cartes- també.
Al mes de febrer del 2010 presentem Marea i jo el material del curs passat als Premis Baldiri Reixac, això ens obliga dos mesos abans a una intensa feina de correcció combinada amb tindre al dia el material d'aquest curs, el dia a dia.
-D'altra banda cal indicar que la relació amb l'alumnat del curs passat no s'ha trencat, dins les poques possibilitats temporals Marea continuava escrivint coses i alguns/algunes alumnes contestaven.
-Tornant al Baldiri entreguem el material i Marea pensava que anàvem a guanyar, n'estava convençuda.
-Segons s'apropava el mes de maig i el dia del lliurament Emili se sentia cada dia més preocupat, perquè Marea havia explicat a l'alumnat del curs passat que si ens avisaven de què havíem guanyat aniríem tots i totes els que pogueren al premi, és a dir, alumnes, Emili i lògicament Marea. Calia trobar-la ja.
-El 6 de maig del 2010 Emili anà a la III Mostra de Cinema Indígena que organitzava ACSUD-Las Segovias. Hi hauria unes 20 persones, les pel·lícules i els col·loquis eren interessantíssims, en això participa una xica fent una pregunta, Emili la mira i diu: “Eixa, eixa és Marea”. Quan acaba la sessió parla amb ella, li explica la idea, i ella li emociona. “Però què he de fer jo?”. “No et preocupes, no et preocupes! Jo ja t'ho explicaré tranquil·lament!”.
Passat 25 de juny en la Festa de Comiat de 4t de Secundària Marea vingué a l'Escola Les Carolines i va ser una experiència molt bonica, emocionant per a elles i ells, ultraemocionant per a Marea, molt indescriptible per a Emili.
-Molt important: el mestre va a classe amb una emoció desbocada, perquè realment la classe és inesperada i molt emocionant.
-Molt important: l'alumnat, majoritàriament, va a classe amb interés. De vegades el mestre reparteix el material al principi de la classe però no pot començar perquè algunes o moltes persones estan llegint pel seu conte les cartes publicades. En alguna ocasió algun alumne/alguna alumna no ha estat d'acord en què no es faça una classe d'Ètica per algun motiu supeior o a nivell individual un alumne havia d'eixir perquè el cridava una mestra i no volia perdre's la classe.

1. JO SÓC JO

En alguna ocasió hem parlat dels animals i hem vist que el seu cap funciona de forma molt distinta al nostre. Nosaltres tenim la capacitat de raonar, d'utilitzar el cervell. També tenim la capacitat de modelar la nostra ment, d'introduir canvis en la nostra vida, d'encaminar-la en la direcció que ens agrada. Crear-nos a nosaltres mateixos, ser nosaltres mateixes, buscar la nostra pròpia identitat. L'adolescència és un moment important de la nostra vida -on conflueixen moltes coses- i on busquem la nostra pròpia identitat. Però hi ha altres moments de la vida on també es busca la pròpia identitat, bé perquè l'has perduda motivada per diversos fets, bé perquè no estàs contenta amb la teua vida, bé perquè has conegut una persona que et fa plantejar-te noves formes d'entendre la vida.

ARA PENSES TU

3. Creus que és veritat allò que diu el text? Estàs realment formant la teua identitat? Si creus que no és un tema íntim podries comentar algunes coses que marquen la teua identitat (Exemple: portar roba de tal estil, fumar, respectar les persones, veure el futbol i desfogar-se dient de tot, enrotllar-se amb una persona un dia per passar-ho bé i després que s'apanye si s'ha enamorat de tu, insultar, anar a l'església, no utilitzar paper de plata per a l'esmorzar, anar en moto a tota velocitat i sense casc per sentir l'emoció de transgredir les normes, fer els deures, tocar en un grup de música, resar, entendre la profe com una persona que et transmet coneixements, t'educa i t'obri camins, anar-se'n de marxa i no dormir en tota la nit, fer una excursió per la muntanya i sentir com la natura t'esclata al cor, anar a la metgessa naturista, anar en bicicleta, fer poesia, i altres).

4. Pensa situacions en què una persona de sobte o per un procés més llarg puga perdre la identitat que tenia.

Un grup d'escolars fa un viatge en tren. (Foto: Emili Olmos i Pasqual, 2005).

(Font: pàgina 5)

EDUCAR ELS SENTIMENTS /7/

Aprendre a educar els sentiments és una de les feines més importants que manca al planeta Terra. Els sentiments ens impulsen, ens sacsegen, ens omplin d'alegria desbocada o ens llancen contra les cordes de l'abisme davant d'una situació no desitjada. Les persones que gaudeixen d'una bona educació afectiva acostumen a sentir-se més satisfetes, són més eficaces i fan rendir millor el seu talent natural. En canvi, les persones que no aconsegueixen dominar bé la seua vida emocional es debaten en constants lluites internes que limiten la seua capacitat de pensar, treballar o relacionar-se amb altres.

(Font: Idees extretes del llibre *Educar los sentimientos* d'A. Aguiló. Ed. Palabra, 1999).

(Font: pàgina 7)

Asistentes a la manifestación convocada ayer por la Plataforma Pobreza Cero en Valencia. / CARLES FRANCESC

2.000 personas desafían en Valencia a la lluvia para reclamar el fin de la pobreza

L. Z.
Valencia

Unos 2.000 ciudadanos salieron ayer a la calle en Valencia para exigir que la actual crisis económica no oculte la "crisis permanente" que padecen los más de 1.400 millones de personas que viven en extrema pobreza en el mundo. Salieron a pesar del tiempo. Media hora antes del comienzo de la marcha una tromba de agua azotó la ciudad echando atrás, quizá a otros manifestantes potenciales.

"Estamos aquí por la justicia. Para que todos tengan por igual, sobre todo lo mínimo", decía Angeles Gamboa caminando detrás de una pancarta que reivindicaba el derecho universal a tener un techo. La manifestación, variopinta, intergeneracional, respaldada por 145 entidades e instituciones valencianas, y en la que participaron algunos inmigrantes, adoptó rápidamente un tono festivo. Había quien marcaba el paso con tambores (ritmo de *batucada*), y quien iba disfrazado de hombre de negocios *retro*, con sombrero de copa. Nuria Chiveli, de 17 años, y María Tatay, de 18, se dedicaban a dar "abrazos contra la pobreza". Y vestido con un chubasquero, el rector de la Universitat de València, Francisco Tomás, advertía: "Todos pensamos que la pobreza no nos va a tocar nunca, pero ya veremos".

Gloria Bigné, presidenta de la plataforma organizadora, consideró que la respuesta ciudadana era "mejor que la prevista con el tiempo que tenemos". Cuando se le recordó que la cabalgata en honor de Jaume I, celebrada el 9 d'Octubre, reunió a decenas de miles de personas, que soportaron estoicamente la lluvia, alguien a su lado respondió: "Cabal 9 dedicó 10 horas a anunciarla, y a nosotros no nos ha dedicado ni una". Hacia el final de la marcha, Emili Olmos, profesor de Secundaria, hacía una propuesta para futuras convocatorias: "Esta manifestación es para erradicar la pobreza. Y yo haría otra para erradicar la riqueza: si la erradicásemos, la pobreza desaparecería rápidamente".

La Pobla se rebela contra la alcaldesa tránsfuga

El PSPV suspende a los concejales que apoyaron la moción

Nadie escuchó el nombramiento de la nueva alcaldesa de La Pobla de Farnals, Natividad García, que fue tragado por una pitada ensordecedora. García, tránsfuga del PP, se apoyó en otro compañero de grupo y en los seis ediles socialistas para derribar al popular José Peralta. PÁGINA 4

Font: *El País*, 19.X.08

ARA PENSES TU

9. Les persones tenen instints?

10. Apunta sentiments que t'omplin de desbocada alegria i sentiments que et creen desassossec, desesper o et sumeixen en una tristor inusitada.

11. Penses que et coneixes bé a tu mateixa/a tu mateix? T'acceptes com ets? Per què?

12. Llig-te l'article de la mani contra la pobresa. L'article està escrit per un exalumne, Ignacio Zafra. Casualment es trobà en la mani amb Emili i li va fer alguna pregunta. Què opines del que li contesta Emili a Ignacio Zafra? Què passà a la conferència de Berlín del 1885? Pensa alguna estratègia per eradicar la pobresa del món. Què diu el primer article de la Declaració Universal dels Drets Humans? Per què arriben tants/tantes immigrants? Quina diferència hi ha entre una immigrant, una turista i una estrangera? Per què a Ronaldinho no se li diu immigrant?

En les dècades del 50 i 60 del segle passat molts espanyols/espanyoles emigraren a països europeus o d'altres continents. Per què? Té Europa algun deute amb Amèrica, Àsia o Àfrica? Cal oblidar el passat per viure el present millor. Cal analitzar el passat, veure les coses que es feren malament i intentar compensar d'alguna forma les brutalitats comeses. Digues amb quina frase estàs més d'acord i intenta explicar-ho opinant i imaginant coses que van des d'aquell passat desbocat a aquest present insistent.

Estaria bé que li feres una entrevista a alguna persona pobra.

(Font: pàgina 8)

2. AUTOESTIMAR-SE

Jo, tu, ella és la responsable de tindre cura de si mateixa. Per arribar a això -per ser conscient que ets tu qui ha de preocupar-se de tu- la persona s'ha de conéixer i s'ha d'acceptar com és. Aquest camí va forjant, va marcant la personalitat de cada ésser humà.

Una estació de ferrocarril a Austràlia. (Foto: Santi Alminyana, 2004).

POEMES VITALS /8/

1. Quan per fi creixes
et fas receptor verídic
de les emocions
que la vida amaga
i a l'ensems
les parts més estimades
del teu cos
volen enlairar-se
amb una sensació
de plenitud
desitjat antull.
I pensar
que certs animalets
naixen ja botant
amunt i avall!

2. Aquelles estones
en què intuesc
que sóc jo
-d'entre tot l'univers-
el company de viatge del meu alé
taste instants furtius
de felicitat verge

3. De xiquet
preferia baixar escales
a viure
i somiava
amb els gratacels de Nova York.
Ara
m'estime més les cases baixes
però se'm fa costerut
pujar la vida

4. No enyore el sol
en dies de pluja
ans la meua ombra
que no puc acaronar

5. Les serralades verges
s'alimenten
del mateix sol
que acarona
el meu deixondir tardorenc
i quan aprenga el perfum solar
trencaré les muralles del llac.

6. Vitalitat és
pedalejar sota la boira i la pluja
olorant la verdor
que la Nit t'amaga

7. La tristor és una malaltia
de vegades contagiosa
que marceix el color de les flors
i la saba dels arbres

8. La Nit antàrtica haurà de ser
tan voraç i descoratjadora
com la mort
d'un amor
enverinat tot sol

9. Quan no rep la calor
d'un amor desitjable
al meu rostre li agrada
sentir-se acaronat
pel nuvolet de fum
que els plats parats a taula
desprenen a la Nit

(Font: N*aufragis i núvols.* Emili Olmos i Pasqual, 1985).

(Font: pàgina 9)

L'AUTOESTIMA /9/

La relació entre cos, forma de ser i ment es realitza de forma inconscient o de forma molt conscient. La ment codifica i analitza la situació. A partir d'ací crea una imatge. Aquesta imatge travessa -diguem-ne- un prisma, que seria la distància que hi ha entre la ment i el món real extern. La imatge pot ser ajustada a la realitat i aleshores permetrà a la persona tenir cura de si mateixa i ser feliç. O pel contrari si la imatge és deformada en relació a la realitat ens impedirà prendre unes decisions correctes i també pot impedir el nostre desenvolupament.

L'autoestima és un sentiment d'acceptació, d'estima cap a un mateix. Va unit al sentiment de competència i de vàlua personal. Autoestimar-se és aprendre a estimar-te i respectar-te.

L'autoestima ens impulsa a actuar, a continuar endavant, a seguir els nostres objectius vitals -aquells valors que mouen la nostra vida-. Una baixa autoestima o un excés d'autoestima pot originar dificultats per a actuar i relacionar-se amb altres persones.

Font de l'Avellà un dia de boira, al terme municipal de Catí -Alt Maestrat-. (Foto: Emili Olmos i Pasqual, 2008).

ARA PENSES TU

(El tema que estem treballant resulta de vegades massa personal. Si en algun moment penses que alguna pregunta viola el teu dret a la intimitat ho pots manifestar verbalment o millor per escrit -ho indiques en l'APT concret- i no passa res si no contestes. A canvi has d'inventar-te tu una nova pregunta i contestar-la).

13. Analitza com a mínim 2 poemes: explica què diu -o millor dit què vol dir- el poema. T'identifiques amb algun poema?
14. T'autoestimes? En fa molt de temps?
15. Indica quina relació té la foto de la pàgina anterior i la d'aquesta amb el tema que estem tractant.

(Font: pàgina 10)

ELS CAMINS DE LA LLIBERTAT /11/

La persona té la capacitat de ser lliure perquè pot controlar la seua forma de comportar-se autonomament. Pot decidir com actuar sense dependre dels seus impulsos, sense fer cas a les pressions socials o als condicionaments culturals. La consciència li permet analitzar què passa, valorar les conseqüències i decidir.

Hem tallat el trànsit a l'Avinguda Blasco Ibáñez de València perquè ahir un home matà la dona llançant-la pel balcó. He analitzat la situació, la policia està detenint totes les persones que es troben en la concentració, estic valorant les conseqüències -el meu treball és molt precari, tinc un contracte fem i si falte més de 2 dies al treball m'acomiadaran- i finalment decidisc anar-me'n de la concentració abans de què vinga la policia a per mi.

APT

19. Què penses d'eixa persona que es trobava a l'Avinguda de Blasco Ibáñez? Com ha actuat?

VOCABULARI

Atribut. Característica pròpia d'una persona, d'un animal, d'una cosa.
Precari. Que no ofereix garanties de durada. Inestable.

ELS CAMINS DE LA LLIBERTAT /12/

He sigut lliure i he triat allò que més em convenia, però ser lliure, triar, decidir, no vol dir que allò que trie és allò que més m'agrade. Jo volia manifestar-me, estic completament farta del masclisme voraç, no vull que mora cap altra dona a l'univers per motius sexistes, però si em detenien perdia el treball i si em quedava sense el sou mensual no podria pagar el lloguer de la Casa d'Acollida que he obert per a dones maltractades. Jo m'estime molt, tinc l'autoestima molt alta perquè faig allò que m'agrada en el temps lliure. Estic molt compromesa amb el món feminista. Allò que a mi em mou és la justícia, la igualtat i la solidaritat. Aquests són els valors que impregnen la meua vida. És veritat que el meu treball no m'agrada gens: treballe de dilluns a dijous repartint pizzes d'una multinacional a domicili, divendres i dissabte treballe de barwoman a una discoteca. Per cert, la gent em diu que treballe de barman però jo dic que sóc cambrera, i ja n'hi ha prou. De vegades m'encenc amb tant de masclisme i d'anglicisme.

La llibertat és un atribut de les persones. (Foto: Sònia Casquete, 2008).

Guanye 975 euros al mes i algunes propines. En realitat les propines no m'agraden, pense que són denigrants. El que cal és tindre un sou com toca, un sou digne. De vegades em paguen amb un bitllet de 20 euros o de 50 i si en sobren alguns cèntims o inclús 1 euro, em diuen: “No, no et preocupes. Queda-t'ho!”. Jo dic que no, intente donar el canvi, però no em deixen. Ara, quan més m'enfade és quan no em deixen donar el canvi i -es tracta sempre d'homes- a més em diuen: “No, cal, no, guapa”, “no cal, no, bonita -en castellà-”. Em rebel·le, em rebel·le -encara que no dic res, simplement ho manifeste en la mirada- perquè la societat està plena d'hi-permasclisme. Quan li contesten a un home: ”No cal, no, tío bueno!”? Però, disculpeu, me n'he anat del tema.

(Font: pàgina 11)

Ah! I no m'he presentat, em diuen Marea i vaig nàixer un dia incert del 1990 a Morella, comarca d'Els Ports. No sé si coneixereu aquest agradós poble del País Valencià. Oh! Disculpeu, dir País Valencià ara és il·legal, de la CV. Allà, als Ports la vida és dura i el treball escàs, per això me n'he baixat a les terres costaneres de l'Horta.

La meua vida és una dualitat entre allò que desitge i estime -els valors que he comentat- i la realitat que he d'afrontar -treball precari i que no em realitza, societat insolidària, injusta i masclista-.

ARA PENSES TU

20. Per què quan a Marea li donen propina i li diuen: "No cal que em tornes, no, guapa" ella no replica? Per què no contesta: "Mira, guarda't el masclisme al nas i deixa'm en pau!"?
21. Si ja has comprés que la llibertat no sempre és triar allò que tu desitges fes la següent activitat: Posa't en el cap de les següents persones i digues allò que elles voldrien dir però no comenten perquè són lliures, perquè trien allò que més els convé. Recepcionista d'un hotel de 6 estreles, immigrant que ha sobreviscut a un naufragi davant les costes valencianes i s'ha refugiat a una alqueria abandonada a la comarca de l'Horta Sud, presonera de guerra iraquiana violada per l'exèrcit estadounidenc.
22. Apunta el vocabulari.
23. La teua vida també és una dualitat com li passa a Marea? Explica entre què i què et mous!
24. Ahir una alumna de Secundària de l'Horta Sud digué a un profe: "No em dóna la gana de treballar, estic farta de què em crides l'atenció, ja està bé! A més a més em tens mania!". A continuació el profe tirà l'alumna de classe. Relaciona tot açò amb la llibertat.

(Font: pàgina 12)

VALOREM EL MOMENT /15/

Marea està preocupada per la crisi econòmica que està vivint el seu país i el món en general. Sap que qualsevol dia la poden llançar al carrer. També sap que si en un país ric i desenvolupat la crisi origina desocupació, en un país pobre la situació és molt més greu: fam, desesperació, mort. Marea està sempre valorant les coses, fent judicis de valor. Ha llegit al diari que el consum de combustible ha descendit un 10% i també que moltes empreses constructores han fallit. Un judici de valor és interpretar un fet sota uns valors de fons. Marea és molt ecologista i està contenta perquè la contaminació està baixant, per tant es podrà acomplir el protocol de Kioto. Però si fa el judici de valor sota altres criteris, sota els valors de la solidaritat i la justícia veu que aquesta crisi és completament injusta, l'han creada persones de països enriquits -principalment els EUA- i l'estan patint desbocadament els països empobrits.

Fotos de la Guerra de l'Iraq. (Font: *La Copa de l'Iraq*. Emili Olmos i Pasqual, 2004).

Marea està molt motivada per tot açò. La motivació la impulsa a actuar. Marea també és antimilitarista, està a favor de la vida i en contra de les guerres. Tenia 13 anys quan esclatà la Guerra de l'Iraq i passà nits sense dormir pensant que dels seus impostos eixien els diners per enviar soldats espanyols a la guerra i a la mort. Últimament està molt eufòrica. Pensa que un responsable molt important de la crisi mundial és George Bush perquè ha hipotecat els pressupostos i la riquesa d'Estats Units durant 5 anys de guerra contra Iraq. Està molt eufòrica perquè ja no tornarà a veure Bush als telediaris, i pensa que el nou president dels EUA canviarà de política i acabarà amb l'absurda guerra. A més aquesta guerra ha sigut com una guerra de cultures, per denigrar i matxucar el món àrab i musulmà. Però el cinisme, diu Marea, no té limit. Bush organitzà la guerra contra Afganistan al novembre del 2001 com a resposta de l'11-S. Després vingué la guerra contra Iraq. Fa poc un diari entadounidenc ha destapat un tema molt preocupant: l'11-S es va pensar, idear i elaborar des de les altes esferes estadounidenques, o siga, encara que els principals artífexs materials foren persones del món àrab o musulmà, qui pensà i elaborà la miserable massacre va ser gent occidental estadounidenca.

(Font: pàgina 13)

ARA PENSES TU

27. Fes un judici de valor sobre l'11-S. Pots aprofitar la informació de *La copa de l'Iraq.* Fes un judici de valor sobre la guerra de l'Iraq. (Idees per si no t'aclareixes: has de valorar els fets que han ocorregut sota la teua òptica, tu tens uns valors, i per a tu l'11-S és...). Inventa't dues coses a valorar i fes 2 judicis de valor.
28. Pensa en persones que han influït en la teua vida. Analitza en què t'han influït.

UNA NIT INOBLIDABLE /16/

Avui és dimarts, 4 de novembre del 2008, he estat treballant fins les dues del matí. De vegades si no hi ha molta feina de repartir em toca netejar el local on fan les pizzes, que també és un restaurant. Avui no tinc ganes de dormir, estic ansiosa, aquesta nit el món pot canviar, tinc el cor a 5.000 quilòmetres de Morella en direcció a l'oest. A Washington són 6 hores menys que ací, és a dir les 6 de la vesprada. Mentre passe el motxo estic sentint música a la ràdio: I ara Vero i Carla des de la comarca de l'Horta ens demanen una cançó cubana, La vida no vale nada. Canta Pablo Milanés.
(Nota aclaratòria de la presentació a la Nit de les Cooperatives: Vero i Carla són alumnes de 4t d'ESO de Les Carolines. La cançó es treballà en el material).
Marea escolta la cançó i recorda aquell amic que anà a Cuba i li portà música de la Nueva Troba Cubana.

Una vista de l'Havana. (Foto: Emili Olmos i Pasqual, 2007).

Marea ha decidit no dormir en tota la nit per seguir la informació de les eleccions presidencials dels EUA. És la 3ª Nit en sa vida que fa això. A Marea li agrada escriure Nit amb majúscula, ja està bé de què les normes les marquen unes persones invisibles, ella se sent lliure, ella és capaç de prendre decisions. Escriu Nit amb majúscula perquè pensa que és un moment molt important del dia, per la Nit tot canvia, és el moment de la poesia, dels sentiments i de tantes altres coses!

(Font: pàgina 14)

Marea se sent feliç malgrat que està treballant, ara ningú no la importuna, no hi ha clients i l'ama del restaurant fa 3 hores que ha desaparegut. Marea està eufòrica, pensa que Obama guanyarà. Aquest matí s'ha trobat un xic d'ètnia negra que anava pel carrer dels porxos cantant: Yes, yes, Obama is the president! Ella s'ha quedat mirant-lo i li ha dit: Obama the president? This is wonderful! Marea troba sentit a les coses que fa, per a ella la seua vida té sentit i per tant la seua existència també té sentit. La seua vida porta un camí, una direcció. De vegades Morella se li queda petita. Ella ha trobat, ha donat sentit a la seua vida perquè ha buscat i sobretot perquè ha tingut amics que li han marcat. A Marea li agradaria molt anar a l'estranger i fer turisme. El seu amic Wenceslau ha fet molts viatges: l'Índia, Perú, Indonèsia, Rússia, Unió Sud-africana. Però el seu amic no li troba sentit a la vida, cada volta ha de fer el viatge més superfantàstic, agafa l'activitat de forma compulsiva, com a resposta a una vida sense rumb, frustrada, pensa que el viatge li canviarà la vida i entra en una espiral de difícil eixida, aquesta situació li pot dur al fanatisme. Al poble també hi ha una xica preocupant, li diuen Ariadna, és molt passota, no fa res, s'avorreix contínuament, manifesta indiferència i apatia per tot. Està a punt d'agafar una depressió.
Són ja les 6 del matí a Morella, les 12 de la Nit a Washington, per la ràdio diuen que Obama ha guanyat, açò és un somni inimaginable. Hi haurà tants valors al món que podran canviar. Escolte el discurs d'Obama, em fa plorar, fa una referència a Martin Luther King. Intentaré aconseguir el discurs íntegre. McCain també fa un discurs interessant, felicita Obama, de sobte la vida em sembla un conte de final feliç. Ha valgut la pena no dormir. Confie en què Wenceslau i Ariadna tinguen una il·lusió per viure, un camí.

Paisatge costaner a l'illa de Tinos -Grècia-. (Foto: Emili Olmos i Pasqual, 2008).

APT

29. Posa les paraules que manquen a la cançó.
30. Explica el missatge de la cançó.
31. Explica per què Marea troba sentit a la seua vida. Explica per què Wenceslau i Ariadna no troben sentit a les seues vides.
32. Intenta aconseguir el discurs d'Obama o el de McCain. Fes algun comentari. Envia'l per correu electrònic al profe. Una altra forma de fer l'activitat seria contar alguna cosa de les eleccions presidencials dels EUA relacionant-ho amb els valors.
33. Escriu-li a Marea un correu electrònic. Mínim 8 línies, grandària 11. Comenta-li coses de la seua forma de ser o actuar. Pots estar d'acord amb ella en una cosa, en altra no, si vols relaciona-ho amb la teua vida. La seua adreça electrònica és mareabaixa@gmail.com
34. Apunta altres valors que no isquen a la graella.

(Font: pàgina 15)

(Nota aclaridora per a la Nit de les Cooperatives: El document següent és una carta -nosaltres anomenem cartes als correus d'una alumna de 4 de Les Carolines a Marea. Ah! Per cert, si tu, espectadora/espectador de l'explicació d'aquesta experiència li vols escriure a Marea tens la seua adreça 4 línies amunt).

EL CAMÍ DE LA IL·LUSIÓ /24/

Hola Marea! Sóc Ruth, tinc 15 anys i estic totalment d'acord amb tu quan dius que cadascú té el seu dret per prendre les seues pròpies decisions i sobretot, cada persona és lliure per fer el que vulga. Em pareix una bona idea que escrigues "Nit" amb majúscula perquè pense que jo també puc escriure una altra paraula com jo vulga, però sempre amb un cert límit. Jo crec que el passat dimarts (4 novembre 2008) feres una bogeria quedant-te sense dormir per veure les eleccions, jo individualment tinc un altre pensament. Crec que no val la pena perquè al dia següent a primera hora ja sabies qui havia guanyat, però no et lleve la teua decisió. Com he dit abans cadascú fa el que vol amb ell mateix. Bo! Sols em queda dir-te que espere conéixer-te millor perquè em sembles una noia molt maca. Seguirem parlant. SALUT!

(Font: pàgina 21)

(Nota aclaridora: La història de la pàgina 24 i 25 és real en el sentit de que jo em trobava fent eixa excursió. En això em telefonen i em diuen que ha mort el pare d'una alumna de 3r d'ESO. Faig com si el pare que ha mort és d'una amiga de Marea. Després hi ha una carta espontània i inesperada d'una amiga de 4t. Es sent molt afectada per la mort del pare de l'alumna de 3r i li escriu a Núria via Marea).

EL CAMÍ DE LA IL·LUSIÓ /26/

He passat un cap de setmana ambivalent, voraç, emocionant i al mateix temps descoratjador. Dissabte lliurava a la discoteca. 1 de cada 5 dissabtes tinc festa. M'havia apuntat a una excursió que organitzava la Universitat. Vàrem eixir a les 9 del matí en bus cap a la Vall de la Murta, per la zona de la Ribera. És una vall molt emocionant perquè vas pujant lentament per una carretereta d'horta plena de tarongers, la vall es va tancant lentament, i unes muntanyes en forma de ferradura al fons i pels costat marquen el límit de la vall.

Ruïnes del monestir de la Vall de la Murta. (Foto: Marea Baixa i Siurana, 2008)

(Font: pàgina 24)

Dissabte va sorgir de la mar un sol desbocadament brutal, un sol avariciosament bell i conhortador en aquests dies ja minvants de la tardor. Era com un somni, dissabte i sense treball, aquella llum encegadora del sol. Potser faria 3 anys que no m'apuntava a una excursió d'aquest estil. Portàvem una guia de Fil per Randa que m'encisava com explicava les coses. Estàvem en plena natura, davant d'un monestir mig enderrocat. Ella feia les explicacions, a mi la història m'apassiona. Estava explicant que els monjos de l'Edat Mitjana per fer un monestir volien aigua i terra. Estava contant també una història d'un rei de la Corona d'Aragó, Martí l'Humà que arribà en una ocasió al monestir cartoixà de Vall de Crist que es trobava a l'actual terme municipal d'Altura. El rei anava amb la reina, i els cartoixos li digueren que la reina no podia entrar al monestir. A la fi aconseguí que es quedara a l'església, que tenia accés des de fora del monestir. Quan la reina, després d'alguns dies marxà, sabeu què feren els cartoixos? Brutal: arrancar totes les lloses del terra que tenia l'església. Enteneu per què? Penseu un poc. Bo, en això em truquen al mòbil. Sí, jo també tinc mòbil, un dia

en parlarem del tema. Em truquen per a dir-me, uf! plof! que el pare de la meua amiga Núria ha mort, així, de sobte, sense dret a protestar o fer reclamacions. Estava de viatge i morí en un accident de trànsit. Núria està estudiant 3r de Secundària, tindrà 14 o 15 anys. M'ha vingut al cap mon pare que té 54 anys, i son pare que en té 87, és a dir, el meu avi. per què hi ha tanta injustícia? Per què no ha mort el pare de mon pare? Eh! Vull dir que jo me l'estime i no tinc gens de ganes que mora, però la vida és tan injusta!

Te n'anares
sense dir adéu
ni un bes breu
ni un abraç fugaç
te n'anares
sense poder-te dir
bon viatge
cuida't i visita'ns
de tant en tant
i per això
hem llançat
les llàgrimes més amargues
i avaricioses de l'instant
tot just quan l'hivern
trucava a les portes
insistent
de fred, estretor i vent
però açò no pot quedar així
totes nosaltres parirem
una Primavera
Núria
que plàcida ens espera

Em trobava
a la vall de la Murta
carregada de vida
i emoció
colpejada
del sol més amorós
i conhortador
quan una destral
medieval
m'ha esquitxat
alé i cor
de mort
la teua absència
serà un malson
que caldrà alliberar
a poc a poc
un foc
de cendra
i enyor
olor a amor

Recorde el teu somriure
de 42 anys
i escaig
allà on els llavis
finien
i aquelles paraules agradoses
que ens dedicaves
a Núria i a mi,
aquest matí
t'he vist
o millor intuït
al cementeri
a aquell nínxol
del segon pis
no sé si seràs feliç
però m'ha emocionat
que tens davant
oliveres d'un bancal
per poder somriure
matinal
vespral
o nocturnal
bon capvespre, company!

La vall de la Murta. (Foto: Marea Baixa i Siurana, 2008).
(Font: pàgina 25)

EL CAMÍ DE LA IL·LUSIÓ /30/

He rebut moltes cartes. Aquesta és molt entranyable i molt peculiar.

Marea, aquest text l'he escrit pensant en Núria. A mi, com a tu, m'agrada escriure. Fes-li-la arribar, espere que li servisca d'ajuda: "Quan sentes que la vida és amarga, mossega un cor de llepolia i deixa que les penes s'emboliquen amb els llençols i el vent. El món és estrany. Hi ha colors que no es veuen i hi ha coses que preferiríem veure d'altre color. No hi ha un sol camí, ni una única forma de veure les coses. Has d'eixir,

cridar, volar. I no parar, no parar, mai! Segueix lluitant per eixir endavant, per molts colps durs que es creuen al teu camí, segueix rient encara que les tempestes inunden els teus ulls. Segueix vivint perquè és el que a tots ens agrada fer, el que ens fa sentir-nos feliços. Viure, viure, viure i sobretot no parar de riure, Núria. Anem a donar alegries als que estan al nostre costat, anem a gaudir de cada instant! Anem a viure sense que els assots es facen més grans i tan profunds com un pou. A gaudir amb les persones del nostre entorn, que al cap i a la fi són els que ens importen i els que ens fan veure, moltes vegades, les coses d'un altre color amb matisos més alegres. Mirar cap a dalt i somriure, sense pensar què vindrà o què ha ocorregut ja. Qualsevol cosa tan insignificant com una paraula, pot fer que el teu tímid gest d'ingravidesa es convertisca en un agradable somriure. Passejar per qualsevol lloc, perdre's i no voler trobar-se. Escoltar algun soroll llunyà però que ni tan sols aplegue a abastar la teva oïda. Evadir-se del món i sols pensar en tu, en eix moment en què sols importes tu, tu i de vegades el teu somriure. I cada matí mirar-te a l'espill i somriure! Judit".
També m'ha escrit Andrea Bodón: "Pense que ets una persona conscient del que vols i del que dius, si segueixes així quan sigues major seràs una ajudanta més de la Terra i del Medi Ambient. Vares fer molt bé en anar-te'n de la mani aquella. Ah! i sobre les propines jo haguera fet el mateix. Continua així de lluitadora i que ningú t'arrebate res, LLUITA PER TU MATEIXA! Besets i salutacions d'Andrea Bodón".
Moltes gràcies, Andrea, continuaré lluitant, forces no em falten.
Carmeta m'ha escrit una carta molt completa sobre les seues experiències amb la mort. Em diu que no la publique o que decidisca jo. Ho deixem així, besos i encís!

(Font: pàgina 32)

VACANCES FOR EVER I SOCIALS TAMBÉ /43/

Recorde una mestra d'Anglés que vaig tindre en Primària i un exercici: Everlasting Eva, Amusing Antoni, Mysterious Marea, Misty Miquel. Enteneu com es juga? Si no heu jugat mai li ho proposeu a la profe. Ah! Primer li expliqueu que la idea és meua. I parleu-li de mi, perquè jo vull arribar a totes les assignatures. És un objectiu que m'he marcat per al primer cincmestre del 2009. Bo, les nétes de les aranyes són de por. Jo volia tornar a parlar de les vacances. Per cert, quan començà el 3r mil·lenni vaig decidir no beure més xampany ni menjar més torró al llarg del mil·lenni, potser quan en comence el 4t canviaré d'idea. Ah! I no ho vaig fer com una estratègia de sacrifici o per aprimar i escaig, simplement el xampany no em diu res (no pronuncieu fortament la paraula, que anireu a la presó, jo de vosaltres l'esborraria amb típex per no deixar empremtes, encara que no és ecològic, us trobeu amb un dilema moral). Ja sabeu que com no sóc religiosa no m'estime els sacrificis i com no m'agraden les modes m'importa menys que una carxofa podrida -oh! disculpeu, carxofes!- estar prima o grossa. Bo, és cert que cal un equilibri perquè l'obesitat és un problema corporal. Ja estem per les besnétes de les aranyes, impossible!

(Font: pàgina 50)

Ah! Per fi he arribat a la classe de Socials, ha costat perquè com el mestre s'ha currat tant el dossier és molt difícil clavar-li una fotocòpia, però a la fi ho he aconseguit. Allò que volia contar-vos és que aquestes vacances no m'ho he passat molt bé, els problemes començaren el dia 27. Bo, el dia 31 vaig sopar amb les amigues i amics, nosaltres diem la "camarà". Jo totes les coses eixes del raïm i el pollastre i les campanades i altres que de segur me n'oblide com el cotilló, doncs això, jo passe de tot. No recorde si us he dit que sóc vegetariana, segur que sí. A més no acostume a veure alcohol i el xampany l'he aparcat durant un mil·lenni. Començà el 2009 però continuava trista, alguna Nit em despertava:

Una bomba
contra una escola
i els deures per corregir
xiquetes sense budells
allà un cap
del cos separat
sang brollant
qual suc de magrana
indocumentat
xiquets mutilats
pupitres de roig brutal
ulls, cames, mans
abisme insensat

fins a 46
mestres i escolars
vilment assassinats
mentre estudiaven
la darrera lliçó fugaç
violació dels Drets Humans
46 articles ignorats
gomes i llapis per terra
que mai trobaran
aquells dits violats
llibretes que ningú gosarà
i la veu del mestre
que els vidres esclatà

o també al carrer d'enllà
tres bebés morts
l'ONU fent el borinot
mentre avions estadounidencs
llancen excrements
i el més miserable president
posa el vet
mes no oblidem Ehud Olmert
primer ministre d'Israel
germà del Hitler mussolinià
unes eleccions vol guanyar
que hipopòtams i cocodrils
el condimenten amb gesmil

Simón Peres, president d'Israel deia el 4 de gener a la televisió estadounidenca ABC News: “No pretenem ni ocupar Gaza ni esclafar Hamàs, sinó esclafar el terrorisme. A Hamàs li cal una lliçó real i sèria. Ara l'estan aprenent. Vàrem tindre cura, ens continguérem, esperàrem, els donàrem moltes oportunitats. No poden explicar per què disparen i no poden ocultar que actuen a les ordres d'Iran. Iran té dos satèl·lits a l'Orient Pròxim: Hezbolà al Líban i Hamàs a Gaza”.
La matança a l'escola d'Al Fakhura tingué lloc el dia 6 de gener. 2 dies abans Peres feia la metàfora escolar de què Hamàs havia d'aprendre una lliçó, curiositats de la vida.
Bo, llegia el 8 de gener del 2009 que havien mort 680 palestins i 3000 ferits. També 7 soldats israelians i 3 civils. (Nota: dels 7 soldats 3 moriren per foc amic, és a dir, pel mateix exèrcit israelià, en un error d'un tanc que disparà a un edifici que estaven registrant). Resulta curiós com un exèrcit pot matar 680 persones i no és terrorisme. Recorde fa uns anys quan al Parlament Europeu intentaven definir la paraula *terrorisme* i no s'aclarien perquè calia fer una definició que exculpara o millor dit no implicara els exèrcits de tot allò que fan *legalment*.

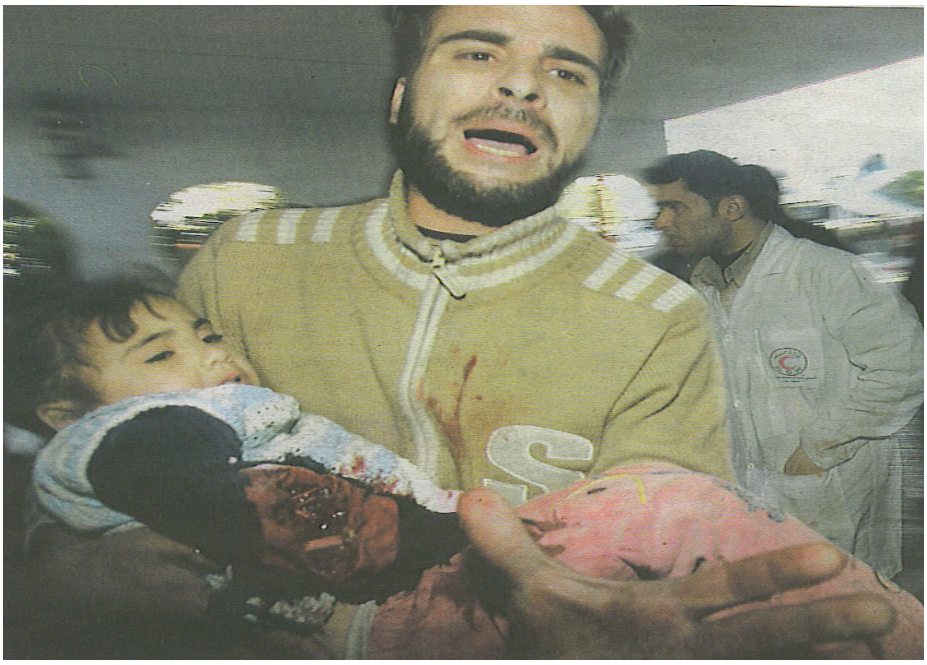

(Font: *Levante EMV*, 7.I.09. Foto: Bloomberg/Saleh Jadallah).

Per cert, jo tinc una intuïció d'aquest brutal atac, com si estigués molt premeditat en relació a aquell país que legalitza aquest terror militar, aquesta massacre intolerable. M'estic referint als EUA. Què passarà a partir del 20 de gener a aquest país de l'hemisferi nord? Continuarà Obama defensant miserablement aquesta política

(Font: pàgina 51)

genocida? Jo crec que no. Està clar que haurà de fer molts malabarismes, perquè hi ha molts negocis i moltes pressions per no acomplir els Drets Humans com cal. M'enteneu? Empreses de material bèl·lic, exèrcits i tal. Bo, el que vull dir-vos, si encara no ho heu comprés és que l'atac fulminant que ha realitzat Israel contra Palestina potser no el podrà realitzar quan Obama siga president dels EUA o altrament dit no tindrà el recolzament dels EUA i per tant ningú vetarà a l'ONU una resolució contra Israel i la impunitat s'acabarà. Obama declarava el dia 6 de gener la seua profunda preocupació per les morts civils. Tardà en fer manifestacions, jo ho vaig trobar lògic, perquè com encara no és president no volia entrar en contradicció oberta i contundent amb Buix, jo li dic així, el valencianitze. Cal anar amb peus d'alumini, coneixeu l'expressió? Ah! I després de violar milers de drets humans per fi el govern d'Israel s'ha dignat deixar entrar ajuda humanitària 3 hores diàries, en quan acaben eixes hores tornen a l'atac, o siga, 21 hores de massacre humanitària i 3 d'ajuda inhumana. És una obligació internacional que l'ajuda humanitària puga entrar a les zones en guerra, es veu que Ehud Olmert suspendria l'assignatura de Socials en Secundària.
Per cert, també voldria dir que hi ha formes pacífiques per lluitar contra la impunitat d'Israel, anar a manifestacions o concentracions, a València n'hi ha el dia 10 i el 17 de gener. Hi ha persones que pensen que això serveix per a poc. Jo pense tot el contrari. El govern d'Aznar caigué a les urnes per la pressió popular de les manis. L'assignatura d'Educació per a la Ciutadania ja es pot fer legalment en valencià o castellà per la pressió popular de les manis i concentracions.

(Font: pàgina 52)